

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovcu 10. aprila 1882.

Št. 7.

Dr. Vošnjakov govor zastran ljudskih šol na Koroškem.

(Dalje.)

Da so nekatere občine za nemški jezik prošile, prišlo je od tod, ker so ljudem seveda rekali, da je silno potrebno, da se otroci nemško naučijo, in da se zamore to le v ljudski šoli zgoditi. Med tem časom pa so se tudi na Koroškem prepričali, da ljudska šola ne donša zaželjenega sadu. Na vse prošnje za slovenske šole pa je deželni šolski svet odgovarjal, da ostane vse pri starem, to je pri nemškem učnem jeziku, in obenem je učiteljem naročil, da morajo že po veliki noči začeti z nemškim jezikom, (čujte! na desni) in pridno nadaljevati, da se bodo otroci hitro navadili nemško govoriti, da se zamore pričeti z nemškim učnim jezikom.

Dokazal sem toraj, da ni res, da so vse občine prošile za nemške šole.

Dalje spodbijajo tisti župani, kakor pravijo, prav jezno in razkačeno, to, kar sem rekel, da bi se bilo zavoljo nemških šol na Koroškem blagostanje ljudstva poslabilo, omika in lepa obnaša škoda trpela. Nasprotno trdijo, da se na Koroškem dobro gospodari in da se jim dobro godi, menda zato, ker so šole nemške.

Ko sem to bral, sem si mislil: no, zdaj je vsaj enkrat najdena tista srečna deželca, tisti paradiz v Avstriji, v katerem ljudje pravijo, da se jim dobro godi, naj si že bode tako ali tako. Škoda, škoda, da visoko učeni narodski gospodarji še niso prišli na sled temu najnovejšemu pomočku zoper revščino in slabe čase: povsod, kjer se ljudem slabo godi, primaruha! kar nemške šole naj se na nos na vrat pripravijo, pa bojo vsi prebrisani, bogati in srečni. Pri tem pa se spominjam, kako da so gospodje od nasprotne stranke tožili, kako se ubogim tkavcem v Krkonoših na Češkem slabo godi, in ti tkavci so vendar Nemci, in znajo bolje nemški, ko koroški Slovenci, kako je potem mogoče, da se jim slabo godi?

Sicer pa tudi to ni resnica, da bi ljudje na Koroškem tako dobro stali in njih blagostanje bilo tako sijajno. V Rutah za vrhom je Bistriška fužina v Rožnej dolini že skoraj vsa kmečka posestva pokupila; ravno to je storila tudi grof Thurnova fužina okoli Črnega in je pokupila že blizo 40 kmečkih posestev. Kjer se take reči godijo, kjer kmetje svoje kmetije prodajajo, kjer nehajo biti samostojni posestniki, kjer postajajo nemaniči in podložni sužnji velikega kapitala, (čujte! čujte na desnici) oh! tam mi ne govorite

od sreče in blagostanja kmečkega stanú; — zato mi ne govorite od sreče in blagostanja na Koroškem! To je žalostno znamenje, da gre vse rakovo pot, in bojim se, da pride s časom vsa Koroška v posest fužin in velikih kapitalistov. Kmetje pa se bodo od hiše pognali, in potem jim znanje nemškega jezika tudi ne bo nič pomagalo.

Izjava županov Celovške okolice se obrača tudi proti tistim 97 katehetom, ki so se pritožili čez nemški poduk, in jim očita, da delajo faki-zozno opozicijo nasproti ljudski šoli.

Kdor pa pozna koroško duhovščino, bo vedel, da je ona prav malo naklonjena nezmernemu uporu, da ni za to, da bi kaj prenapetega tirjala. Ta duhovščina živi sred ljudstva, pozna njegove razmere in potrebe, in deli z njim veselje in žalost. Od te duhovščine se ne more trditi, da se globoko spušča v politiko, tudi to ne, da se je upirala zoper katero postavu ali kak ukaz, — ne to! temveč se je le, vsaj kakor jes mislim, večkrat kazala preveč mlačna in v narodnih rečeh in zadevah ni nikoli kaj posebnega storila.

In ravno ta potrpežljiva in pohlevna duhovščina se je potem, ko se je pod novo šolsko postavu celih 12 let trudila, vendar le prisiljeno čutila, toliko srčnosti si vzeti, da vladi in deželnemu šolskemu совету naravnost naznani, kakošno sadje da rodi nova šolska postavu. 97 katehetov je dne 11. marca 1878 uložilo prošnjo do deželnega šolskega sveta zavoljo učnega jezika pri krščanskem nauku. V tej prošnji se sklicujejo na državno šolsko postavu, po kateri se mora krščanski nauk v šoli učiti in sicer se učiti na podlagi za to potrjene knjige. Pač imajo slovensk katehizem za slovensko šolo, toda kaj koristi, ko pa učenci niti slovenski brati ne znajo, ker so se le nemškega branja učili! Tako je potem verski poduk nemogoč!

Res je, pravijo kateheti, da je slovensk katehizem vpeljan, pa kaj to pomaga, če otroci slovensko brati ne znajo, če se toliko ne naučijo, da bi slovenski katehizem zastopili? Nemško pa tudi ne znajo, zatoraj ostaja ves krščanski nauk brez vsakega sadu.

Da pa dokažem, kar sem v interpelaciji trdil, prosim, da se mi dovoli nekaj od tega brati, kar kateheti pravijo. „Da se po slovenskih šolah skoraj izključljivo le nemško podučuje, slovenski matni jezik, ki ima kakor drugi deželni jezik po postavi ravno tiste pravice, pa čisto zanemarja; to, pravijo kateheti, nasprotuje vsem pravilom zdrave pedagogike in ovira napredovanje slovenske mladine, da se ne nauči lepih

reči, ki jih šolska postava predpisuje. To pa gotovo ni namen in volja visokega deželnega šolskega sveta.

V tem so pa kateheti predobro mislili o šolskem sovetu, kterega znani in odkriti namen je, ponemčiti celo Koroško. Ti kateheti dalje pravijo: „Da bode krščanski nauk v šoli kaj zdal in sadu donasal, čutimo se v svojej vesti prisiljene, odločno se ustaviti takemu podučevanju, da se po slovenskih šolah v tako prenapetj meri nemško podučuje, slovenski, naših otrok matrnji jezik pa čisto iz šole meče. Dalje čutimo se prisiljene povdarjati in tirjati, naj se poduk v čisto slovenskih šolah — ali prav za prav v čisto slovenskih krajih, ker slovenskih šol na Koroškem ja ni več — ves poduk stavi na naravno in edino pravo podlago matrnega jezika, in se poduk tako uravna, da otroci priložnost dobijo, tudi nemškega jezika se naučiti; ljudska šola je in ostane šola za poduk, omiko in izobražbo prostega ljudstva, nikoli se pa ne sme ponizati v šolo za poduk v kakem ptujem jeziku.“

Ti kateheti toraj predlagajo in priporočajo, „naj ostane prva štiri leta pri slovenskih otrocih slovenski jezik učni jezik, in še le s petim letom naj se nauk z nemščino prične. Po mojih mislih ti gospodje veliko dovoljujejo in segajo čez pravo mejo; kajti ljudska šola ne sme nikoli biti šola, da se otroci naučijo kterega koli ptujega jezika, da torej v ljudskih šolah mora matrnji jezik šolskih otrok vsa leta do poslednjega biti in ostati učni jezik. Pa nočem se ž njimi zavoljo tega prekarjati, kajti oni so Korošci, tamošnje razmere bolj poznajo in bolj vejo, kar je Koroškim šolam v potrebo in korist.“

Na koncu svoje vloge stavijo kateheti to-le prošnjo: „Naj deželni šolski svet učiteljem zakaže, pri svojem poduku slovenski jezik, ki je učencev matrnji jezik, za podlago jemati in celih pet let v slovenskem jeziku podučevati, da se otroci navadijo in naučijo misliti, slovensko brati in svoje misli tudi slovensko napisovati. Še le v treh poslednjih letih naj se nemški poduk prične in dobro vadi.“

(Dalje pride.)

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Gornjega Roža. (Pomagajte proti tatom!) Žalibog, da moramo posestniki neprenehoma v največem strahu pred šelmi (tati) in roparji živeti. Varnost pred njimi ni se še povrnila, nevarnost se je celo povečala. Od vseh krajev se čuje, da je pokradeno. V noči 17. marca so okradli na Rutah posestniku Kranjcu, kateremu so odnesli mesovja, zabela in drugih reči v vrednosti do 82 gold.; poskušali so tudi vlomiti pri Hapeju, pa jim je k sreči spodletelo. V nedeljo 19. marca so vlomili pri Strdeni v Lišah in mu odnesli vse, kar je imel obleke, postelnine, suhega mesa in zabela. Siromaku, ki se je tega pusta še le oženil, in njegovej nevesti so pobrali vse, ostala jima je samo obleka, katero sta tedaj na životu imela. Zavoljo tega veliki jok in stok v hiši, katere škoda se ceni na 128 gld. vrednosti. V Št. Jakopu v duhovnjiji ali farovžu so odnesli perilo, ki se je sušilo; in tudi v Gorinčičah v Rožeškej fari se pravi, da je bilo pokradeno. Ali res proti takim

stricem ni nobene pomoči; zakaj pa imamo žendarne? Ali ni dolžnost politične in občinske oblasti tudi nekaj skrbi obračati na splošno varnost ljudstva?

Iz Rožeka. (Nemška šola; šolske zamude; osepnice.) Iz Podgorjan dohajajo nam čudni glasovi. V Podgorjah, čisto slovenski fari, imajo prav čuden krajni šolski svet. Ta dopušča, da se kazni nakladajo celó za otroke, ki so že štirinajsto leto davno dopolnili. Ni še dolgo, kar je bil kaznovan zadelj tega nek posestnik, ki je naj prej pri šolskem krajnem sovetu pomoči iskal, potem pri okrajnem v Belaku, rekursu je priložil krstni list otroka, pa vse ni nič izdalo. Plačati je moral, ker mu niso dovolili, da bi kazen v ječi doslužil. Može, v prihodnje glejte, da dobite v šolski svet možake, ki imajo srce za svoje sosede, ki niso našej matrne besedi sovražni. Kdor med Slovenci in od njih žuljev živi, jih mora tudi za ljubo imeti in njih besedo spoštovati ne pa sramotiti in pri vsakej priložnosti za duri porivati. Mi smo mi, smo slovenski ljudje, toraj je potreba, da se naši otroci tudi slovenski podučujejo, kakor mi v cerkvi od naših priljubljenih fajmoštrov. Naši otroci samo slovenski zastopijo, jih je treba toraj tako podučevati, da, kader se izšolajo, tudi kaj znajo in v glavah obdržijo. Tudi nemški jezik naj se zadnja leta podučuje, pa na podlagi matrne besede se jim mora vse razlagati, samo tako bodo otroci kaj za življenje pridobili. Nemškutarija v Podgorjanskej šoli sega celo na božjo besedo; kajti otroci morajo celo moliti po nemško, pred šolo in po šoli. Ali to ni sila, krščanski nauk se slovensko podučuje, in otroci molijo po nemško, čeravno ničesar ne zastopijo! Ali je to prav? Dalej mi posestniki otroke že v dvanajstem letu za delo živo potrebujemo, gotovo nobenemu ni mar, da bi morali celo do petnajstega leta v vsakdenjo šolo hoditi. Davki, ki so čedalje večji, kazni za šolske zamude in posli nas bodo čisto vjedli: dolgovi rastejo, da je groza, kaj bode to? Nam je čez in čez dovolj, če morajo naši otroci do 12. leta šolo, pa slovensko šolo obiskovati; potem pa naj se jim napravi nedeljna šola, makar do 18. leta. To so naše žive potrebe in tudi naš vseh srčne želje. — V Podgorjah začenjajo otroci na osepnicah bolehati, kdo jih je zatrosil, mi ni znano, prej ko ne so jih prinesli z Podravja ali iz dolnje Rožne doline.

Iz Svečan. (Poslano.) V števil. 5 cenjenega Vašega lista „Mir“ omenili ste neke pesmi, katero je prinesel eden v Celovci izhajajočih nemških listov in o kterej je ta list trdil, da mu je bila poslana iz Svečan. „Mir“ pa je tega mnenja, da je le to pesem najbrže skoval kak učitelj. Zamogel bi kdo misliti, da znam jes take pesmi kovati. Zatoraj Vas prosim, da čestitim bralcem „Mira“ poveste, da nisem jes spisal one pesmi zabavljice. Bral sem jo slučajno tiskano v listu „Freie Stimmen“ in mi je torej nje zapopadek znan. Nikdar mi ni v misel prišlo, in mi tudi ne bode, zaslužene slovenske rodoljube, posebno pa mili matrnji naš jezik slovenski zasramovati.

France Podobnik, učitelj.

Iz Kanalske doline. (Župnik Kuchler. †) Poročaj, ljubi „Mir“! Slovencem in daljnim znan-

cem, da je 28. marca pred poldnem preminul po dolgi, mučni bolezni gospod Jožef Kuchler, župnik Trbižki. Rojen med Slovenci v Skočidolu, kjer so rajnega očē učiteljevali, je vendar previdnost božja tako napeljala, da je vseh svojih 27 let pastiroval na slovenskih mejah toda na nemških krajih, nardelje v Pontablu blizo 15 let in na Trbižu 7 in pol let, kjer mu je znanje matrnega jezika po hvali bilo in mnogo koristilo. Blagodušen in prijazen si je pridobil, kjerkoli je služil in delal v nogradu Gospodovem, ljubezen in spoštovanje faranov. Očēvidno se je to pokazalo pri slovesno sijajnem pogrebu na Trbižu 30. marca ob dveh popoldne. Od sosednjih vasi so ljudje kar trumoma šli mu k pogrebu, pa tudi tržani, vsi stanovi in društva so hvalevredno tekmovali, svojemu dušnemu pastirju častiven pogreb in sprevod napraviti; duhovnov se je 17 sešlo in vdeležilo sprevoda. Ranjki je bil ravno dopolnil svoje petdeseto leto; rojstni den mu je bil obenem tudi smrtni den. Dolga huda bolezen ga je morila pol leta, na skrivnem pa je v njem ticala že leta, kakor so zdravniki izrekli. Hude bolečine je prenašal z veliko poterpežljivostjo, in bile so včasih silne, strašne. Skorej ves čas svojega bolehanja po noči ni spal; narslajša tolažba mu je bila na zadnje, ko je videl, da ne bo več ozdravel, da so ga iz Celovca pripeljali domu na Trbiž, da je med svojimi umrl in zdaj med farani počiva. Večna luč naj mu sveti!

Iz Vetrinjske okolice. (Moro in Slovenci; šolske zadeve; občinski račun.) Kakor po Koroškem nasejane družine: Kreiger, Morocutti in druge, so jo menda tudi Moro s krošnjami primahali iz Karnije in se naselili v Vetrinji. Slovenske roke in glave so jim pripomagale do bogastva in imenitnosti. In tudi še zdaj so delavci in uradniki v njih fabriki večidel Slovenci. Da! prva roka in glava, tako rekoč duša cele fabrike je slovenske krvi. Odkod torej to, da se gosp. Leopold žl. Moro v deželnem in državnem zboru kaže tacega nasprotnika Slovencev? To pride odtod, ker nihče iz M. družine ne zna in se tudi ne uči slovensko. Znajo italijansko, francosko in angleško, za jezik svojih najbližnjih sosedov pa nič ne marajo. Dalje malokdaj hodijo med prsto ljudstvo, in s kterimi se obhodijo in pečajo, ti znajo nemško in potemtakem mislijo, da zna vse nemško. Pa temu ni taka: cela okolica Vetrinjske fare je slovenska, le Vetrinj sam, kjer je fabrika ali tovarna, je zelo ponemčen, pa tudi tukaj se prosti ljudje pogostoma slovensko pogovarjajo. Zatorej ima učenik v višjem razredu z otroci svoje velike križe. On je trd Nemec, otroci večidel trdi Slovenci, ki ne zastopijo, kaj beró in pišejo. Ni čuda, da se gosp. učenik večkrat razjeza in otrokom vse sorte grde priimke daje in jih zmirlja. Zavoljo tega so ga stariši že tožili pri predstojniku šolskega sveta. Pa bo javeljne kaj pomagalo. Naš gospod župan Seebacher, po domače Jezernik, je sam prvi nemškutar in je menda sam nesel k ministru na Dunaj svoj in svojih sosednih županov protest zoper gosp. dr. Vošnjakovo interpelacijo. Pa prsto ljudstvo je vse drugih misel, kakor sta gg. Moro in Seebacher; gotovo jih ne najdeta 5—6 v celej občini, ki bi hoteli, da bi se otroci v nemškem jeziku podučevali in

celih osem let v šolo hodili. S tim sta s svojimi sosedi navskriž. Nekaj pa moram našega gospoda župana Seebacher-ja vendar pohvaliti. Vsako leto, kakor to postava predpisuje, nabije občinsko rajtingo na črno tablo, da naj vsak občinar sam pregleda in vidi, kako se je gospodarilo. Bog hotel, da bi vsi župani tako ravnali! Čujte, čujte gg. župani!

Iz Doberlevesi. (Slava in hvala gosp. dr. Vošnjaku.) Iz Grebinj se je gosp. županom razposlal protest, naj ga podpišejo zoper interpelacijo gosp. dr. Vošnjaka. Priromal je ta protest uradno po pošti pa brez pošne marke tudi v Št. Kocijan. Gosp. župan v Št. Kocijanu, ki postave pozna in se po postavah tudi ravna, hitro sprevidi, da te zadeve sam ne more in ne sme rešiti. Toraj — kakor se po vsej Podjunskej dolini slavno govori — pokliče ves občinski odbor na 25. den marca k seji. V tej seji je odbor, kakor smo v „Volksstimme“ brali enoglasno sklenil, da protestira zoper to nepostavno rogovilenje zoper gosp. dr. Vošnjakovo interpelacijo, da je s tim, kar je gosp. dr. Vošnjak v svojej interpelaciji in v svojem govoru o slovenskih šolah govoril in tirjal, skoz in skoz ravno tistih misel in da more z dobro vestjo trditi, da so to tudi misli in želje cele Št. Kocijanske občine. — Čast in hvala bodi celemu odboru, ki se je moško potegnul za svoje slovenske občane! Posebna čast in hvala pa bodi gosp. županu Sörgo Šimanu, ki je pri tej imenitnej zadevi ravnal in stopal tako postavno, pametno in rodoljubno! Slovenci! sami razsodite, ali je to postavno, če župan sam na svojo brado razsodi in odloči, kar mu ne gre po nobenem paragrafu? Cela občina mora potem takem biti v vednem strahu, da bi njen župan morebiti kaj ne podpisal, kar bi jej natvezlo, Bog večni ve, kakošne butare in dolžnosti. Slovenci! ali je to pametno in rodoljubno, če župan skoz in skoz slovenske občine razsodi in odloči, da se morajo slovenski otročiči, ki še matni jezik komaj znajo, v šoli nemško podučevati in celih osem let v šolo hoditi? Pojdi križem sveta, kamur hočeš, povsod najdeš v ljudskej šoli pri poduku matni jezik. Zatorej se le vsi čudimo, odkod to, da je mogel naš deželni šolski svet, v katerem menda sedijo samo visoko učeni gospodje, proste kmete in rokolcelce — torej neučene ljudi — popraševati, kako in kaj bi se imelo v slovenskih ljudskih šolah učiti! Zakaj se to godi samo pri nas Slovincih, zakaj ne tudi pri Nemcih? Zakaj nas poprašujejo samo pri šoli, zakaj da ne zastran davkov, vojaščine, soli, potepuhov itd. Morebiti zavoljo tega, ker naše župane papenhajmarja dobro poznajo in vejo, da ti skorej vsi v nemški rog trobijo.

Iz Velikovške okolice. (Kdo nareja nemir?) Volk in jagnje sta stala pri potoku in pila, volk zverhej, jagnje pa spodej. Volk se zadere na jagnje: Kaj mi vodo motiš, ga zgrabi in raztrga. Ta stara bazen mi na misel hodi, kedar vidim in slišim, kaj naši liberalni kričači vganjajo. Če se kdo od narodne-konzervativne stranke le gane ali zdihne: že je ogenj v strehi, vsaka beseda, vsaka stopinja je rovanje in šuntanje. „Mir“ in „Volksstimme“ nista še dala Nemcem žal besedice, vedno opominjata, naj se Slovenci zvesto držijo sedanje vlade, naj jej trdno zaupajo

in naj mirno pričakujejo boljših časov, ko se bojo tudi njim delile narodne pravice v šolah in kancelijah. Med tem pa prvaki „fakcijske opozicije“ razpošiljajo vabila med lojalne in mirne slovenske občine, naj bi jih župani podpisali, in tako našim državnim poslancem, ki vsi nepremakljivo stojijo na strani vladnih nasprotnikov, zaupnico, ministertvu pa nezaupnico dali. Tako je te dni po Velikovskem okraju od občine do občine romal protest zoper gosp. dr. Vošnjakovo interpelacijo. V tem protestu se bere, da mi Slovenci hočemo za slovenske otroke nemške šole, in sicer osemletne šole. In čujte, čujte Slovenci! Vaši gg. župani so za take šole v vašem imeni prosili! Ko je to pismo pred moje oči prišlo, bili so podpisani tile gg. župani: J. Horner v Grebinji, J. Müller v Važenbergu, A. Beračnik v Tinjah, Juri Zanker v Doberlivesi, J. Polcer v Rikarjah, T. Rup na Rudi in U. Spek v Ovbrah. Živa resnica je, da ti gospodje niso ravnali po volji in misli svojih občin. Občani so nejevoljni in vznemirjeni; govori se, da nekteri občinski odbori mislijo dati županom debelo nezaupnico in da nekatere občine mislijo se ločiti in osnovati svojo samostojno občino. Zdaj je jasno kot beli dan, kdo ljubi mir podira in kdo nepokoj napravlja. Pa mi prosti Slovenci ne vsedemo se na liberalne limance; mi se zaupljivo oklenemo sedanjega ministertva, ki je blage in trdne volje, tudi kmečkemu in rokodelskemu stanu težko breme zlažšati in tudi nam Slovincem dati narodne pravice.

Iz Strojne pri Prevaljah. (Nov zvon.) Sprejmi, ljubi „Mir“, kterega v hribih toliko radi beremo, v svoje predalčike tudi dopis iz visoke Strojne, kterega ti pošlje človek, ki je sicer vajej oralo in sekiro voditi, ne pa peresa! Ker še nihče ni popisal slovesnosti, ki se je 23. oktobra lanskega leta pri cerkvi sv. Urha v Strojni godila, naj vam jaz povem, da smo za Strojno v Mariboru pri g. J. Denceljnu oskrbeli nov zvon, ki je 19 centov in 50 funtov težek, pa že tako buči, da se Prevaljskim kovačem kar hlače tresejo, kedar se po nedeljah gor v Strojno priklatijo, da postrelijo zajčike in lesice, ako jim poprej hitrih pet ne odmaknejo; poje pa tudi tako nazarenski milo, da bi ga sami angeljci poslušali. Hočeš pa v Strojno kaj pripeljati, vzemi seboj še lopato, kramp, matiko, pa tudi ne zabi petega kolesa, in za tem še le „štija in hop po raztrganem potu“ iz Preval gor na Strojno, kamur smo tudi vkljub dežju in snegu z velikim trudom težki zvon privlekli. Nedeljo po tem, 23. oktobra, so ga gosp. Pliberški dekan z pomočjo družih duhovnikov vpričo goteja, gotice in osem družic cerkveno blagoslovili. Praviti pa, da je bilo prav mnogo ljudi pri tej slovesnosti navzočih, bi se reklo tesarkega mojstra hvaliti, ki je zvone enega raven drugega tako preklicano modro postavil, da zvoniti nismo mogli, in da je moral samouk Gornik iz St. Danjela popravljati, kar je izučeni mojster Skaza pokazil. Strojanci smo ponosni na novi svoj zvon, zato smo ga pa tudi že pozno v noč srkali, pa se vendar nismo topli. Le neka žolnirska žabica iz sosednje fare je hotela prepir delati, pa Pavelj — vsaj ga poznate — tisti, ki zna na mehe (harmoniko) ga prime in venkaj smukne pri tistej luknji, ktero so zidarji nalašč pustili za take po-

baline, ki se pri vojaki razun nemških kletvic niso kaj naučili. Mali Rokej je ležal, kakor je majhen in kratek, zunaj na mokri in hladni zemlji, mi pa hvalimo Boga za veliki in čisto doneči zvon, ki bo še leta in leta, ako Bog da, zanamcem pravil, kako vrni in darežljivi bili so Stronjski rojaki. Ako vam ljubo, pisala vam bo še večkrat kaj Stronjska, od težavnega dela ožuljena roka. (Prosim lepo! Uredn.)

Iz Podjunske doline. (Naši župani) so tudi iz Grebinj po pošti pa brezplačno ali franko, kakor uradno pismo, dobili vabilo, naj bi podpisali protest zoper interpelacijo gosp. dr. Vošnjaka. Da so to storili znani nemškutarji, temu se ne čudimo. Pa najdemo med podpisi imena takih mož, ki smo jih imeli za prijatlje in zveste vodnike slovenskega naroda. Vse se je čudilo, kako je mogoče, da je Rikarski župan gospod Jože Polcer zamogel podpisati protest nemških liberalcev zoper interpelacijo dr. Vošnjaka, protest, pravim, po katerem bi imelo vse nemško biti in otroci bi imeli celih osem let v šolo hoditi; protest, pravim, po katerem bi postregli tistim poslancem, ktere je sam presvitli cesar imenoval rovarske upornike! Čela občina tako nepostavno postopanje svojega župana globoko obžaluje in odborniki mu bojo zavoljo tega dali nezaupnico. Župan, ki se je v imenu cele občine Rikarske podpisal, se je ali izneveril svojemu narodu, ali pa ni vedel, kaj podpiše. Takega moža tudi nasprotniki spoštovati ne morejo. V črne bukve s takimi odpadniki!

Iz Rikarske občine. (Osem letna šola.) Naznanjam nekaj, kar razjasnuje sedanjo šolsko postavo. Prišla je mati z dvema otrokoma po 10 in 12 let starima beračita. Ženi dar podelim, pa jo opomnim, da ni prav tako, ljube otročiče beračenja privaditi, naj ju rajši v kako službo da. Žena pa odgovori: Ponujala sem ju že dolgo in več ljudem, pa kdo ju bo jemal za — šolo; če pa z menoj beračita, je pa vse dobro. — Ali bi torej ne bilo boljši, če bi 13 in 14 let stari otroci doma starišem pomagali ali pa služili, v nedeljah in praznikih pa v šolo hodili? Tako bi tudi take sirote k poštenemu kruhu prišle? Naš gosp. župan pa je podpisal protest, ki hoče, da bi otroci celih osem let v vsednjo šolo hodili! Čela občina njegov podpis obžaluje in nihče ni županovih misel. Mi vsi želimo, naj se naši čisto slovenski otroci naj prej učijo slovensko, in po treh do štirih letih zraven slovenskega jezika tudi nemško in da hodijo le šest let v vsednjo šolo, zato pa 2—3 leta v nedeljsko, kakor je nekdaž bilo.

Iz Borovnice na Kranjskem. —č. (Kaj hočemo Slovenci?) Pri nas je tudi veliko veselje naredil, za Korošce in sploh za vse Slovence potrebni novi časopis „Mir“. S prav velikim veseljem ga tudi mi čitamo, in prav z radostjo čitamo po slovenskih novinah: „Koroški Slovenci so se začeli gibati“. In naše to gibanje je gotovo Bogu ljubo, našej cerkvi in državi k slavi in povzdigi, in našemu narodu k sreči in česti. Kaj pa hočemo? Prava vera bodi nam luč, matni jezik bodi nam ključ do narodne prave, krščanske omike. Sovražniki Nemcev, Italijanov in Magjarov, sosedov naših, nismo nikoli bili in nočemo nikakor biti, tudi ne moremo želeli in tudi tega nikoli nismo tirjali, da bi se nemški jezik iz naših šol

pregnal; mi Slovenci samo to zahtevamo, da se nam da, kar je našega, kar je pravično, kar so nam naš svitli cesar sami zagotovili, zaradi šol in uradovanja pri uradnijah, kar nam naša ustava ali konstitucija potrjuje in kar vsi drugi sosedni narodi že imajo. Ako bi nam mogoče ne bilo, svojih protivnih sosedov spreobrniti, nas ne bo to nič zadrževalo, pot pravice hoditi. Vladar nebes in zemlje, ki modro vodi osode človeške, bo dal pravični reči svojo moč in gotovo zmago. On bo podelil modrost našemu cesarju, da pripelje svoja ljudstva na tisti cilj in konec, katerega njegovo blago srce želi. — On bo razsvetil tiste može, ki v postavodajalnim zboru sedijo, da ustanovijo ravnopravnost in pomirjenje med narodi, kar bo vsem narodom v prid in korist; on bo vodil ministre, da nikdar ne bode pozabili, kaj ustavnim ljudstvom gre, da nam nikoli in v nobeni reči ne bodo kratili od cesarja nam zagotovljenih pravic. Ako pa hočemo mi Slovenci, da se bo beseda spolnila, potreba je, da se slovenski jezik oživi, omika, povzdigne, da doseže čest in pravico, ki mu gre. K temu je združene moči potreba, edini bodimo. Mir naj biva med nami.

Iz Vrhniske okolice, 2. aprila. (Vreme; požar; posojilnica.) Sprejmite tudi iz našega kraja par vrstic, ker nobeden se od tukaj v vašem listu ne oglasi. — Najprvo o vremenu. Vreme je bilo celo zimo prelepo; še le 27. preteklega mesca je prvokrat letos sneg padel. — Velik požar je bil 21. sušca na Stari Vrhniki. Pogorelo je 6 gospodarjem vse, hiše in vsa gospodarska poslopja. Kdo je zažgal, se ne ve. Tukajšna požarna bramba je vrlo spolnila svojo dolžnost; žalibog da ima nemško komando. — S 1. februarjem se je pri nas začela „kmetiška posojilnica“ za celi vrhniski okraj. Kako koristna je ta naprava kmetom, mislim da vsak spozna.

Od sv. Ane v slov. gorica. (Vigred; gosti požari.) Sprejmi cenjeni „Mir“ nekaj vrstic tudi iz veselih slovenskih goric. Nenavadno zimo smo srečno prestali in začela se je vigred; cvetlice, črešnje in breskve veselo cvetó; tu in tam so že krompir spravili v zemljo, in v kratkem že mislijo mnogi koruzo (sirk) saditi; kopati v vinogradih so letos začeli že pred sv. Jožefom in se lepo kaže, kakor tudi zimine, upamo torej letos obilnejše trgatve, ako nam mraz in toča úpa ne uničita. Mnogemu, kateri je celo zimo prerokoval, da bo letos suša, je spodletelo vsaj za nekoliko časa, ker je 23. sušca začelo deževati in je deževalo štiri dni. Silno smo se bali, kadar se je zvedrilo, da nam mraz prvih cvetok ne pobere, vendar ljubi Bog nas je obvaroval. — Požari se množijo den na den. Na praznik oznanenja Device Marije popoldne ob petih je začelo goreti v „Benedičkem vrhu“, v nevarnosti je bilo več sosedov, ktere so pa srečno obvarovali preteče nesreče. Kdo je pa vzrok tolikih požarov? Odgovor je kratek, namreč otroci. Tukaj je oče svojega osem letnega fantiča zarad neke razžalitve prav dobro našeskal, a fantič mine iz hiše, in ne dolgo potem je začel sosed, ki je nesrečneža obiskal, govoriti, kaj ropoče zunaj, in v tem je že nekdo skoz okno zakričal: bežite iz hiše, drugače boste vsi zgoreli. Fantič je torej vzel v kuhinji vžigalice in je vžgal ter v skednji v slamo potisnil. Potem

čez pet dni 1. aprila je spet gorelo, in to v Bačkovi fari sv. Ane, tukaj je spet fantič kriv nesreče, potisnil je ognja v neke škope pri hlevu; zgorela je hiša in hlev. Stariši! Prosim vas, shranjajte pred otroci varneje vžigalice in mnogo požarov bo izostalo.

Iz Čepovan M. H. blizo Gorice. (Zlate in črne bukve; vreme.) Tukaj blizo Gorice radi prebiramo novi list „Mir“, pisan je prav po domače, da ga vsakdo prav lahko zastopi. Hvala Bogu, da smo Slovenci dobili takih mož, ki krepko zagovarjajo naše pravice. V prvi vrsti zdaj med njimi stojita gg. državna poslanca dr. Vošnjak in dr. Tonkli: v zlate bukve ž njima! Imamo pa tudi na cente nasprotnikov, ki nam nočejo privoščiti svetih narodnih pravic; imamo jih tukaj med Nemci in Lahoni. Posebno žalostno je, kar slišimo od nekterih občin, ki volijo svoje nasprotnike za častne občane. To je storila Bovska občina, ki je tolminskemu okrajnemu glavarju gosp. Schemerlu podelila častno občanstvo. Ta gospod pa spada k liberalnej stranki, ktero je naš svitli cesar sam imenoval „fakcijsno opozicijo“ to je rovarsko, uporno stranko. Za to čast naj se gosp. Schemerl zahvali gosp. županu Jonke, ki je ves podoben znanemu gosp. Kecejnu iz Kamnika na Kranjskem. V črne bukve s takimi vetrujaki! — Vreme smo imeli letos tukaj tako čudno, lepo in toplo, da smo v božiču mislili, da obhajamo veliko noč.

Kaj pišejo naši časniki?

„Slov. Narod“ piše: Dr. Vošnjak — narodni mučenik v najdrznejšem pomenu besede. Hvala Bogu, ko denes še ni, no postane takoj, ko se prikaže na Koroško! To obeta mu popolnem resnobno v svojej nemško-kulturnej liberalnosti glasilo koroških germanizatorjev „Freie Stimmen“, ker konča svoj gnevni članek zoper našega veleocenjenega poslanca gosp. dr. Vošnjaka tako-le: „Wir würden Herrn Dr. Vošnjak bestens rathen unser Land dermalen nur incognito zu betreten. Trotz aller Gutmüthigkeit der Kärntner Wenden könnte dem slovenischen Agitator dermalen bei uns etwas passiren, das ihn zum nationalen — Märtyrer in des Wortes verwegenster Bedeutung stempeln würde.“ Nek zakoten listič v svojej najivnosti z največjim veseljem oznanja svojim zvestim jogrom to prekrasno notico, ki sama ob sebi dovolj osvetljuje izobraženje teh patronov in nemško kulturo sploh. Kdo so tisti „Kärntner Wenden“, katerim ta indirektni poziv velja, ki bodo dr. Vošnjaka, če ga dobodo v svoje kremplje, brž ko ne na drobne kosce razmesarili ali pa prav počasi živega na različni pekli — kajti tako nekako misliti nam je „mučenje v najdrznejšem pomenu besede“, kakor si ga želijo odkrito patroni „Fr. Stimm.“ — o tem nam pač ni treba omeniti besedice, ugane jih lahko vsak sam. — Ali ni to že pravi huronski krik? Kaj bi se zgodilo z nami, ako bi kaj jednacega pisali o gosp. Dežmanu, dr. Schreyu itd. in kako bi sodili nemško-židovski listi o nas? Prosimo odgovora, vi gospodje, ki zastopate nemško kulturo!

„Novice“ so razglasile prvi izkaz darov za spominek dr. Bleiweisa vit. Trsteniškega. Na-

bralo se je 553 gl.; slov. Matica je darovala 200 gld., čitalnica v Ljubljani in dr. Zupanec vsak po 100 goldinarjev.

„Slovenec“ piše: „Jezikovna postava, kakor jo hoče dr. Tonkli v imenu slovenskih poslancev v državnem zboru predložiti, ima v kratkem te-le določbe: Slovenščina ima veljati kot v deželi navadni jezik (landesüblich) v celem Kranjski, Goriški, Trstu in Istri, in v tistih okrajih Štajerske in Koroške, kjer stanujejo ali Slovenci sami, ali pa pomešani z Nemci. Pri vseh državnih vradih se sme v teh deželah Slovenec posluževati svojega jezika ustmeno in pisмено, in odlok se mu mora dati v istem jeziku, v katerem je bila pisana prva uloga. Uradna pisma se imajo pisati v istem jeziku, ki ga dotična oseba govori, tako tudi pisma do posameznih okrajev ali občin.“ — Reč ta se je menda drugače zasukala. Ministerstvo samo bode po veliki noči o tej zadevi predložilo novo postavo. Na Koroškem torej je v okrajih: Pliberk, Št. Pavelj, Kapla, Doberlaves, Velikovec, Celovec, Borovlje, Belak, Rožek, Trbiž, Št. Mohor“ slovenski jezik v deželi navadni jezik.

„Učiteljski Tovarš“ piše: Nemčurska pravila so: 1. „V slovenskih šolah mora biti učni jezik nemščina od 1. razreda pa do konca šolske dobe.“ — („Graf Oerindur, erklären Sie diesen Blödsinn didactischer Natur!“) 2. „Der wendische (sic) Landmann“ mora znati nemško, sicer postane barbar, ki še svojih poljskih pridelkov prodajati ne zna ter trpi potem veliko škodo na materialnem blagostanju.“ — Torej vi Amerikanci, Rusi in Madjari, kojim preostaja obilo blaga za izvoz — le brzo se dajte vsi germanizirati, če ne, ne bodele znali svojega blaga izpečavati, in preti vam gotovi gmotni pogin! 3. „Slovenski otroci znajo že svoj materni jezik gladko (!) govoriti, predno prestopijo šolski prag; čemu se bodo tedaj še v šoli v tem jeziku dalje podučevali?“ — Zaprite torej, vi omikani Francozje, Angleži, Lahi in Nemci svoje ljudske šole, saj še nismo nikdar čuli, da bi vaši otroci, predno prestopijo šolski prag, bili vsi mutasti!

„Edinost“ donaša lepo besedo zastran potepuhov in vlačugarjev in pravi: „Postava, katero so skovali liberalci zoper potepine in vlačugarje, imela bi se imenovati postava za potepine in vlačugarje. Treba je torej, da se ta postava tako prenaredi, da bo lenobo (postopanje) ovirala ne pa podpirala, ne s tim, da se potepuhi in vlačugarji le zapirali in pitali, temveč s tim, da bojo težko delali in se ojstro postili;“ mi pa pristavljamo: in da včasih tudi kaj leskovega oleja pokusijo.

„Soča“ kaže prav jasno, kako bi se kmečkim posestnikom dali olajšati visoka plačila, ktere plačujejo bolnišnicam za bolne siromašne občinarje. Glavna misel je ta, naj bi delavci, posebno bolje plačani, vsak teden n. pr. 10 kr. vplačevali v denarnico svoje občine.

„Popotnik“, ki v Celju na svetlo hodi, donaša ta le dopis: „Dravsko obrežje na Koroškem. Že zdavno sem namerjaval, dragi „Popotnik“, kaj za tvojo torbico prirediti, pa si nisem upal, ker vem, da ne zamorem kaj tako do-

brega spisati, kakor vrli učitelji na Štajarskem. Za koliko so le-ti v narodnem oziru na boljšem, to ve le tisti prav ceniti, kdor naše razmere pozna in ob enem ve, kako je pri vas ali na Kranjskem. Tukaj se za narodno stvar malokdo zmeni; za njo vnet biti, bi se gotovo glavnim grehom prištevalo. Zdi se, kakor bi šole ne imele družega namena ko slovenske učence v nemškem jeziku do dobrega izuriti. V to svrhu se v obče deluje s tem, da se že v nemščini podučuje od družega razreda naprej tudi tam, kjer učenci ali nič ali k večjemu kaj majhnega od tega razumejo, kar jim učitelj razklada. In vendar bi se moralo po pedagogičnih načelih tako dolgo v tistem jeziku podučevati, kterege edino otroci znajo, dokler se drugemu do dobrega ne privadijo. Zavoljo nekterih, slovensčine nezmožnih otrok vse druge v tujem jeziku podučevati, se ne strinja s šolskim namenom. — Kar se slovenskih šolskih časnikov tiče, tako Vas Štajarce in Kranjce pač zavidam. Tukaj so šolski časniki sploh redki, slovenski pa celo bele vrane in od tod prihaja, da smo v narodnem obziru tako zaostali. Kako bi se tukaj dalo pomagati, premišljeval sem že mnogokrat, pa vsikdar se mi je dozdevalo, da ne gre. Skoraj nekaka bojazen se marsikomu na obrazu bere, kedar se po domače pogovarja. Še ta zapreka je na tukajšnjih večrazrednicah, da se ne morejo učitelji v medsobnem občevanju slovenskega jezika posluževati in se v njem vaditi, ker so med njimi kolegi, ki nič slovenskega ne znajo; tako se z ozirom na te le nemški govori. Da smo v narodnem oziru pri šolstvu tako zaostali, je posebno krivo še to, da ni slovensčina za učiteljske pripravnike obligaten predmet. Kdor se je hoče učiti, se je uči, kdor pa ne, tudi velja. Nasledek tega je, da mnogo učiteljev slovenskega rodu pravilne slovensčine ne zna in jim vsled tega za slovenski jezik in slovenske spise ni mar. Da bi se vsaj nekaj rodoljubnih učiteljev zbralo, ki bi začeli v domačem duhu delati, bi človeka še veselilo, tako mora pa sam za se tarnati in od daleč gledati, kako se rodoljubni učitelji v drugih krajih gibljejo in napredujejo. — Če se v tem oziru pri nas kaj na bolje obrne, bo moje prvo in najveselejše sporočilo za tvojo torbico, dragi „Popotnik“! Kakor do zdaj, prihajaj še zanaprej v naše kraje in skušal bom, da ti pridobim še drugih prijateljev, da se potem združeni spravimo na delo, katero nas že tako dolgo čaka.

Kaj dela politika.

29. marca so se začele počitnice tudi za državne poslance, ki se 18. aprila po veliki noči spet snidejo. Sprejeta je bila postava zastran poštnih hranilnic, v katero se bojo za 3% vložiti mogli denarji od 50 kr. do 300 gld. — Na Ogrskem je državni zbor sklenil, da se posestnik, ki ima od svojega posestva rediti pet ljudi, postavi le v namestovalno rezervo in se pokliče pod puško le tedaj, ko navstane vojska. Alite kmetje, to bi bilo nekaj tudi za vas?! — S rusko vojsko, katero bi liberalci naši tako radi napravili, ne bode nič; kajti brat ruskega carja Vladimir je bil od našega cesarja kaj prijazno in sijajno sprejet. — Madjari hočejo Hrvate po vsej sili pomadjariti,

pa jo bojo gotovo staknili. — Puntarji v Krivosiji, Hrečgovini in Bosni so podjani; razštrknili so se na vse vetrove in se klatijo po planinah in luknjah. Bog nas varuj takih nesreč! Vojaki naši se že odpuščajo domu. — Na Prusovskem se kažejo katoliški cerkvi boljši časi; kajti cerkvi sovražne majne postave se bojo preklicale: pravična reč na koncu vendar zmaga, to skuša zdaj mogočni Bismark in bojo sčasoma skušali tudi drugi liberalci. — V Belgiji in na Francoskem pa rogovilijo frajmazoni strašno zoper sv. cerkev in katoliško šolo; šibo, ki si jo spletajo, jih bode gotovo tepla do bele kosti. Božji mlini melejo počasno pa drobno. — Sv. Oče papež so imenovali sedem kardinalov in nekaj škofov med temi tudi tri na Nemškem. — Na Španskem se puntajo delavci in v Barceloni je oklicano obsedno stanje. — Na Angleškem se godijo žalostne reči; ubogi katoliški Irci, ktere so Angleži par sto let tlačili in molzli, se vstavlajo in puntajo: Škofi in duhovniki jih opominjajo, naj potrpijo in mirni ostanejo, pa njihov besede nočejo zdati. Bog se usmili!

Gospodarske stvari.

Kaj je storiti meseca maja.

Zdaj se vsa narava pomladi, vse je veselo; zdaj bodi tudi ti vesel in pridno kmetuj. Ko žito in okopovalne rastline nekoliko zrastejo, začne se okopavati in pleti. Turšica se nasaja, proso seje. Skednji naj se osnažijo za seno in slamo. Zivini je boljše v hlevu zeleno klajo pokladati, kakor jo na pašo goniti. Maslo v tem mesecu nabrano je najboljšo. Ovce se ostrižejo. Mlada sadna drevesa obvaruj živine in mravelj. Raki so zdaj najboljši. Ta mesec je zdravo zunaj biti, delati ali se sprehajati. Bučele začnejo rojiti.

Za poduk in kratek čas.

* Iz spodnje Koroške. (Človek spoznavaj samega sebe!) je rekel slaven grški modrijan. Človek prašaj se večkrat, kaj si in čemu si na svetu? Tako naj bi se tudi vsak koroški Slovenec večkrat prašal: Kaj si in čemu si med narodi? Narodi niso za to, da bi drugim služili v odtujčevanje; narodi niso za to, da bi Nemci in Madjari sosedne Slovane ponemčevali ali pomažjarovali, ali da bi Slovani druge narode poslovanovali. Jaz mislim, da nobeden koroških Slovencev ne bo kaj takega mislil in hotel, da bo vsaki do spoznanja prišel, da sme pravice in postave, katere so od presvitlega cesarja dane, tudi on vživljati; spomnil se bo besed presvitlega cesarja, ki so rekli: „Jaz hočem mir med mojimi narodi, jaz hočem, da vsi enake pravice vživljajo.“ — Spoznajmo se torej koroški Slovenci! Zedinimo se Slovenci lepe Podjunske in vesele Rožne doline; stopite v naše kolo Slovenci ponosne Zilske in skalnate Kanalske doline; ne ostanite za nami Slovenci Celovške in Velikovoške okolice; združite se vsi Slovenci na levem in desnem dravskem bregu! Spoznajmo se, zedinimo se in objemimo se vsi kot brati, kot sinovi ene matere „Slave“! Prosimo vsi ob pravem času, po mirnem

in postavnem potu za enakopravnost v šoli in uradu! — Naj bi se ne slišalo več: „Ja, dobro je, da so šole nemške, ker je po kancelijah tudi vse nemško.“ Za tistega, kateri tako pravi, ponovim samo staro prašanje: „Ali smo mi zaradi uradnikov (beomtarjev) tukaj, ali uradniki zaradi nas; ali so naši otroci zaradi učencov tukaj, ali učenci zaradi njih?“ Preč torej s tako praznimi izgovori! Preč z mreno izpred oči, katera je do sedaj zabranila, da se nismo videli, da se nismo spoznali, da nismo vedeli, kje nas črevelj žuli! Spoznajmo se, zbudimo se iz dolgotrajnega spanja; pokažimo svetu, da smo še tu, da še živijo Slovenci slavnoznane Gorotana! Spoznajmo se! kličem še enkrat; potegujmo se krepko za naše pravice, gg. poslance sosednjih nam slovenskih dežel pa prosimo, naj na nas ne pozabijo, naj tudi za naprej povzdigujejo svoj glas za nas koroške Slovence! — Mi se pa tudi v tem spoznajmo, da bomo, kedar bojo zopet volitve v državni zbor, vedeli, kdo je naš, komu smemo zaupati, koga smemo voliti, da si bomo vendar enkrat svoje poslance priborili, kateri ne bojo presvitlemu cesarju in ministerstvu, ki nam oba hočeta dati narodne pravice in nam polajšati naša bremena, vedno in trdovratno nasprotovali, temveč za blagor države in dežele se držali gesla: „Vse za Boga, cesarja in milo domovino.“ — Da bi se to skoraj zgodilo, k temu Bog pomagaj! To, dragi mi rojaki! so moje želje, ko Vam voščim srečne velikonočne praznike. Tebi pa ljubi „Mir“ želim, da bi delal za naprej, kakor do sedaj, da bi ne zbuhal in spodbujal zastonj, ampak da bi doživel tisti veseli čas, ko se bojo koroški Slovenci spoznali, ko se bojo za Slovence čutili in rekli:

„Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk je Gorotan,
Narod naš dokaze hrani
Jezik naš in duh in stan.“

in da bi tudi Ti v tej zadevi mogel enkrat veselo „Alelujo“ peti!

Smešničar.

Nek gospod fajmošter so napravili za gostnijo pečeno jagnje. Povabijo več sosedov na to gostnijo s tim, da vsak, kateri bo odrezal si kos, mora nekaj iz svetega evangelija povedati. Najprvi odrežejo gosp. fajmošter eno uho in rečejo: „Peter je odsekal Malhusu uho.“ Zdaj odrežejo gospod kaplan glavo in rečejo: „Janez je bil ob glavo djan.“ Nato pride tudi povabljeni farni mežnar in pravi: „Jezus se je skrtil in iz tempeljna zginil,“ popade jagnje brez glave in bocne ž njim skoz vrata.

Uganka.

Deset prstov imam na vsaki roki, petindvajset na rokah in nogah. Kako je to?

Deset prstov imam — na vsaki roki pet — in dvajset na rokah in nogah.

Kaj je novega križem sveta?

* Vreme je jako lepo in ugodno; imeli bomo prej ko ne lepo velikonoč! Želim vsem veselo alelujo!

* (Gosp. kaplan Amschl), ki so po nesreči 20 letnega fanta v Tinjah strelili, so bili 1. aprila obsojeni na 2 meseca ojstre ječe in so to kazen tudi že nastopili. Tinjčani jih visoko čestijo, močno obžalujejo in bi jih radi spet nazaj dobili. Pri sodnijski obravnavi so letele ojstre besede na liberalne časnike, ki so nesrečo tega vnetega in pobožnega duhovnika tako košato našemali in raztrobili.

* (Volitve v mestni odbor) bojo meseca maja in se ve, da bojo izvoljeni spet možje pečeni iz čiste liberalne moke. Tako imenovani „Communalverein“ dela že na vse kriplje, in bode gotovo skrbel, da Celovec ne zgubi svoje nemške liberalne glorijske. Saj so časi, ki so jih nam napeljali liberalci, tako srečni in zlati, da je vse židane volje, da denarjev le vse cinglja, in da skorej vse le zastoj dobiš. Še v tihem, svetem, postnem času ne menjka veselje in plesov: Zadolženo je pa vse čez glavo!

* (Slovenci se oglašajo.) Kdor trka, temu se odpre; kdor išče, ta najde; kdor prosi, temu se bo dalo. Slovenci po Štajerskem, Kranjskem, Goriškem in Primorskem pošiljajo na Dunaj državnemu zboru in ministerstvu peticije in prošnje, naj se slovenski jezik vpelje v šole in kancelije in naj se napravi v Ljubljani viša sodnija za slovenske dežele. Brali smo, da je občina pri Jezeru na Koroškem tudi odposlala ravno tako prošnjo. Bojo pa nemčurji spet zaropotali; pa nič ne dene; možje se ne dajo v kozji rog vgnati.

* (Nemški „Schulverein“.) Nemci na Ogrskem so se zjediniili, da hočejo odločno stopiti nasproti neopravičenemu rovanju berolinskega „schulvereina“ med Ogrin in njega vmeševanju v zadeve ogrskih Nemcev. V kratkem zbrali se bodo v Temešvaru in se posvetovali ponatančneje. Glejte, celo Nemcem je že preveč to nezaslišano počenjanje „schulvereinovo“, le mi Slovenci še mirno trpimo . . . in še se najdejo mej nami kukavice, ki jemljejo od njega podporo!

* Židovska igralka Šara Bernhardt je parkrat v Gradcu v gledališči igrala, pa zaslužila 11.200 gld. Lep zaslužek; cele fare bi od njega lahko živele! — V Bruselju na Belgiškem se ravno zdaj kažejo slike ali podobe, med kterimi je ena, katero je naslikal maler brez rok, in se tako izuril, da slika z nogama. — Ne samo igralke tembolj še pevke zaslužijo sila veliko denarja. Slavna pevka Adelina Patti prepeva zdaj po Ameriki. V mestu Cincinnati, ko je prvi večer nastopila v gledišči in zapela dve pesmici, zaslužila je 14.000 gld. Drugi dan je osnovala koncert, pri katerem se je zbralo 8000 ljudi in je pevka zaslužila 42.000 gld. Od tam se podá Patti v južno Ameriko. Memogredé naj bode omenjeno, da ima Adelina Patti demantov in biserov v svojem premoženju, ki so vredni tri milijone gold.

* (Banka Slavija“.) Pristopilo je v vseh zavarovalnih oddelkih v mesecih september, oktober in november 1881. leta 13.445 členov, ki so zavarovali kapital 16,330.307 gld. 92 kr. ter zato vplačali zavarovalnine in pristojbin 443.860 gld. 82 kr. Za povračilo škod izplačalo se je v tej dobi 300.299 gld. 65 kr. Od bankinih fondov

bilo je v tem času vloženi 288.241 gld. 31 kr. v česko-moravskih posojilnicah, 686.765 gld 49 kr. pa izposojeni na zemljišča. — Denarni promet znašal je pri glavnej blagajnici v Pragi 2,330.750 gld. 43 kr., in sicer bilo je 1,165.751 gld. 4 kr. dohodkov, 1,164.999 gld. 39 kr. pa stroškov.

Duhovniške zadeve v Kerški škofiji.

Fari sta dobila: Dosedanji fajmošter na Komu, č. g. Jože Riedl, faro Škofiče v Lavantinski dolini; in dosedanji provizor na Bleiberskih rovtah, č. g. Jože Kočovsky, faro Theiseneg. — Za provizorje gredó č. g. g.: Jože Kanal iz Meisseldinga v Radlje, Gregor Einšpieler iz Žabnic na Trbižu in Janez Širnik iz Krasnice v Gradec, od koder bode oskrboval tudi sosedno faro na Bistrici. — Č. g. Ferd. Moser je predstavljen za kaplana v Lipo blizo Sachsenburga. — Č. g. Kajetan Klesl, fajmošter v Št. Donatu, je s 1. aprilom stopil v stalni pokoj, Št. Donaško faro bode oskrboval sosedni fajmošter v Šmihelu, č. g. Juri Wegscheider. — Umrl je dne 28. marca č. g. Jože Kuchler, fajmošter na Trbižu, rojen dne 28. marca 1832 na Skočidolji — tedaj ravno 50 let star. N. v. m. p.! — Do 12. majnika so razpisane te le fare: Paternian, Trbiž, Steuerberg in Winklern.

Tržna cena po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pflberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica . . .	4	50	—	—	4	15	4	51	4	30	5	—	4	30	4	22
Rž	3	27	—	—	3	05	3	23	3	05	3	40	3	50	3	22
Ječmen	2	78	—	—	2	50	3	5	—	—	2	75	2	80	2	66
Ajda	2	41	—	—	2	50	2	44	—	—	1	80	2	50	2	41
Oves	1	75	—	—	1	65	1	83	1	50	1	88	1	90	1	69
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ber	4	37	—	—	5	—	4	14	4	50	—	—	4	60	4	53
Turšica	2	49	—	—	2	50	2	74	2	56	2	75	2	60	2	62
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bob	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fizol bel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
„ rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tržne cene se niso premenile. Samo teletina je podražila se zadnje dni, ker so mesarji za praznike mnogo telet potrebovali; plačevali so zaklane teleta po 25 do 27 kr. stari funt. Kozličev prodaja se po 5 do 6 gold. Videli smo kmeta slovenskega, ki je par lepih kozličev za 3 gld. 50 kr. prodal; ta mož gotovo nič ne bere, sicer ne bi bilo mo-goče, ga tako opehariti. Pišet en par 1 gld. 35 kr. do 1 gld. 50 kr.; sirovo maslo je po 1 gld. 5 kr.; maslo po 1 gld. 15 kr. do 1 gld. 20 kr. kilo; kapunov en par po 3 gld. 30 kr. do 3 gld. 90 kr.; jajec se mora dati 11 za 20 kr. Drva se dobe malo bolj po ceni; bukove 1 gld. 10 kr.; borove lepe po 80 kr. kvadratmeter. Seme deteljno po 45 do 50 gld. 100 kil. Sena 100 kil se proda po 2 gld. 60 kr. do 3 gld. 30 kr.